

HET MUSEUM, LEEUWARDEN 'Het verhaal van de stad wordt teruggebracht'

In 1881 werd in Leeuwarden door het Provinciaal Fries Genootschap ter Beoefening van Friesche Geschied-, Oudheid- en Taalkunde een museum opgericht. Dat kreeg de naam Het Museum. Later werd dat het Fries Museum. Na de verhuizing van het Fries Museum kwam het pand leeg te staan. Nu, 140 jaar later, kun je prachtig wonen in een van de appartementen in het complex met de naam 'Het Museum'.

'In een ver verleden hadden de grote statige huizen aan en rond de Tweebaksmarkt, Voorstreek en Wortelhaven grote tuinen', gaat Bauke Tuinstra van TWA architecten nog een stukje verder terug in de tijd. 'Al op stadskaarten uit 1603 is een aantal panden van nu nog terug te vinden. In al die eeuwen zijn echter de tuinen volgebouwd met schuurtjes, aanbouwen, en huizen werden winkels. Daardoor heeft met name het binnengebied veel aan kwaliteit verloren. Door de dichtbebouwde stegen weer te openen en van tuinen weer tuinen te maken, wordt dit deel van de stad enorm gerevitaliseerd. Het Museum is daar nu onderdeel van.'

Thuiswedstrijd

‘Voor ons was Het Museum een thuiswedstrijd’, zegt Albert Adema van Bouwbedrijf De Vries. ‘Een ons op het lijf geschreven project ondanks de moeilijke opgave. Om het voormalig museum - dat zich kenmerkt door grote ruimtes - terug te brengen naar appartementen, moest er veel worden gesloopt en nieuw gecreëerd. En dat op een postzegelloccatie. De truc was om iedere beschikbare vierkante meter om te zetten naar BVO. Dan komen er opbrengsten tegenover te staan. Dankzij de expertise van de ontwikkelaar konden we zo 24 appartementen realiseren in plaats van de beoogde 22.’

‘Een ons op het lijf geschreven project’

- Albert Adema

Controle over de bouw

‘Van de 24 appartementen zijn er 23 verschillend van elkaar’, vervolgt Adema. ‘Dat brengt een andere manier van benaderen van de bouw met zich mee. Het ontbreken van een bouwplaats maakte het extra gecompliceerd. Gefaseerd bouwen was daarin de oplossing. Waar aan de ene kant gesloopt werd, werd aan de andere kant al afgewerkt. Zo hebben we letterlijk vanaf de twee uiteindes naar elkaar toegewerkt. Met twee bouwplannen onder één uitvoerder hebben we tijdswinst geboekt. Zo iets kan alleen als je controle hebt over de bouw.’

Creatieve installateurs

Voor installatiebedrijf Ewald was de transformatie van museum tot woningen eentje die past bij alle specialismen die het bedrijf in huis heeft. 'Enerzijds bij ons basisspecialisme elektrotechniek en anderzijds de acht jaar ervaring die we er inmiddels bij hebben in de installatietechniek', legt Onno Wendelaar Bonga uit. 'Beide waren nodig om de transformatie te laten slagen. De werkwijze in een monumentaal pand als dit is compleet anders dan bij nieuwbouw. Daar is alles keurig netjes van tevoren bepaald. Hier ga je af op de uitgangspositie zoals je het tegenkomt, en van wat er in werkelijkheid nog klopt met wat er eens op papier is gezet. Het beste beeld bij het werk krijg je door het pand door te gaan en met eigen ogen te zien wat de meest logische routes voor je installaties zijn. Waar laat je de kabels lopen, waar maak je het rioleringsafschot? Onze meest creatieve installateurs hebben zich hier om bekommerd.'

‘Als Leeuwarder spreekt me dit aan’

- Onno Wendelaar Bonga

Glas Construct

In nauwe samenwerking met GlasConstruct Faber Tilma heeft Bouwbedrijf de Vries het voormalig pand van het Fries Museum een nieuwe functie kunnen geven. Voorwaarde was dat de architectonische uitstraling van het monumentale pand onveranderd zou blijven. GlasConstruct combineerde een traditionele werkwijze met beglazingen conform de meest recente isolatie- en veiligheidseisen. In de voorgevel plaatsten wij ultradun HR++ monumentenglas. Een andere constructieve uitdaging is te vinden aan de achterkant van het pand. Bij de hier gelegen appartementen zijn Franse balkons geconstrueerd van gelaagd/gehard glas. Door goede afstemming met diverse andere partijen lukte het om ondanks de beperkte werkruimte een succesvol project op te leveren.

Behoud van authenticiteit

Met De Vries werkte het installatiebedrijf al eerder al samen aan het Sint Anthony Gasthuis. Wendelaar Bonga: ‘Dat was een langdurige renovatie waarin we elkaar goed leerden kennen. Uiteindelijk is ook dit een behoorlijk uitgebreide klus geworden, maar er was niets wat niet opgelost kon worden. Met behoud van de authenticiteit van het gebouw is het gelukt er iets nieuws van te maken. Het maakt het ook meteen bijzonder dat we alle installaties zelf konden doen, waaronder ook het intercomsysteem en de in het oog springende gevelverlichting’, vervolgt Wendelaar Bonga. ‘Dat laatste maakt dat ons werk ook eens te zien is. Meestal merk je pas iets van ons werk als het juist níet werkt. Maar het eindresultaat telt en daarin is het logisch dat alles netjes is weggewerkt. We zijn er trots op dat we in dit project mee hebben mogen doen. Het Museum is een markant appartementencomplex in de binnenstad waar heel veel Ewald B.V. in zit. Als Leeuwarder spreekt je dat toch aan.’

St. Kancelarij kreeg na de verhuizing van het Fries Museum veel ruimte beschikbaar. Na een herindeling en nieuwe activiteiten kwam de westzijde van de Turfmarkt beschikbaar. De St. Kancelarij wilde geen rotte kies achterlaten en ontwikkelde met TWA Architecten en gemeente Leeuwarden een hoogwaardige woonlocatie. Toen de planvorming zijn beslag had gekregen, bood de Kancelarij enkele Friese bouwende ontwikkelaars aan om een bod uit te brengen op een pakket, bestaande uit de opstal, het bouwplan en de bouwverplichting het geheel eind 2021 op te leveren. Deze uitdaging is Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden aangegaan. De rest is geschiedenis.

Het verhaal doorgeven

'Het verhaal van de stad wordt zo stap voor stap, pand voor pand, teruggebracht', besluit Tuinstra. 'Flora en fauna zijn weer onderdeel van de plannen, de stad krijgt letterlijk lucht terug. Hier en daar kwamen we nog oorspronkelijke details in de panden tegen. Zaagsneden in het hout, een kozijn van bijna 500 jaar oud, de balken en het metselwerk. Daar moet je met respect mee omgaan, en het toch rendabel zien te krijgen. We zijn dingen tegengekomen die we eerder zelf hadden bedacht, tijdens een vorige verbouwing in de jaren '90. Het zal vast niet de laatste verbouwing zijn. Het doel is om de panden weer door te geven. Over honderd jaar komen onze opvolgers onze ideeën van nu wel weer tegen.'

'Het doel is om de panden weer door te geven'

- Bauke Tuinstra

FACTS & FIGURES

13.3 km meter balkhout

6.723 m² gipsplaten

4.536 m² isolatiedekens

28 km stroomdraad

12 km buis

760 stopcontacten en schakelaars

35.058 manuren timmerlieden

HET MUSEUM, LEEUWARDEN

BOUWTEAMLEDEN

Architect	: TWA Architecten
Aannemer	: Bouwbedrijf De Vries Leeuwarden
Installateur E&W	: Ewald

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Beglazing TM10	: Glas Construct
Wanden+plafonds TM14-24	: Plafond Wereld
Schoonmaak binnen	: Mannen van Schoon